

Crime, drugs and terrorism: Failures of global control

NEUSPEH GLOBALNE KONTROLE

Sistem nacionalne države se je soočil s problemom zagotavljanja ustreznih odgovorov na socialne, ekonomske, politične in varnostne probleme, ki izražajo sebe na globalni ravni. Razvoj regionalnih blokov, vojaških zavezništev (NATO) in sistem ZN ni vedno učinkovito delovalo na globalni ravni. Medtem ko so ti problemi najbolj zaskrbljujoči, so verjetno največje napake globalnega nadzora tiste, ki pridejo znotraj družbe: kriminal, droge in nezmožnost aretirati ekstremne primere socialne deprivacije (lakota). Kot globalizacija in deregulacija ekonomije vodi k večjim možnostim za individualne investitorje, turiste, banke, TNC, da obogatijo z relativno odprtimi mejami (tako je zacvetel posel za kriminal na meji). Turizem je največji legalni sektor globalne ekonomije. Mednarodna kriminalna aktivnost vključuje vse od tihotapljenja imigrantov, preprodaje prepovedanih dobrin, računalniške prevare, kršenja avtorskih pravic... Preprodaja drog naj bi bil glavni vir dobička v mednarodnem kriminalu. Lyon predvideva, da je letno čez mejo ilegalno pripeljanih 2.4 milijonov ljudi, kar v denarju nanese približno US\$ 30 biljonov (ameriških dolarjev). Pisarna za droge in kriminal pa navaja, da je bila tržna cena ilegalnih drog približno US\$320 biljonov (ameriških dolarjev).

Največji iziv pa je prinesel terorizem z terorističnim napadom 11. septembra 2001, ko sta dve komercialni letali trčili v World trade center v New Yorku.

S sociološkega vidika največji neuspeh globalnega nadzora predstavlja:

kriminal, droge in nezmožnost uravnavati ekstremne primere družbene deprivacije (lakota).

Kriminal

Kot posledica ekonomske globalizacije prihaja do večje odprtosti meja, kar predvsem pomeni tudi priložnost za kriminal preko meja. Mednarodni kriminal obsega:

- trgovanje z ljudmi (tihotapljenje imigrantov)
- trgovanje s prepovedanimi substancami, pridelki
- piratstvo
- ponarejevanje obrazcev
- ilegalni posli z cigareti, avti

PREGLED KRIMINALA

Statistično težko zajamemo pregled kriminala, kajti:

- so razlike med dejanskim in zabeleženim kriminalom
- neuspešno posredovanje podatkov (zločin je prijavljen na lokalni ravni, vendar zaradi neučinkovitosti ni posredovan v bazo podatkov)
- raziskave žrtev kažejo večjo pogostost pojava kriminalnih dejanj kot policijske raziskave
- razlike med uveljavljanjem zakonov, predvsem na področju tolpa in vojnem področju
- v interesu policije je da je prikazana čim bolj uspešna ali obratno (*vsega je kriv keš, tu pa je odvisno na kakšen način so financirani*)

Umori

Na strani 221 je tabela, ki prikazuje število zabeleženih umorov v 25 državah (kjer beležijo največje število umorov). Veliko držav, ki so se zanesle na tem seznamu, so izkusile hitre družbene spremembe in/ali tudi politične. Pred leto 1989 so bile nekatere države (Rusija, Estonija, Latvija, Litva, Belorusija, Ukrajina, Kazahstan, Moldavija, Poljska in Armenija) pod kontrolo in socialno podporo komunistične partije. Po letu 1989 pa ta podpora (*keš*) hitro izgine in nadomesti jo zelo tekmovalna oblika kapitalizma. Južna Afrika izkusi velikanski premik iz togega kontrole na gibanje "Africas to free labour mobility". Kolumbija in Jamajka sta zaznamovani zaradi prisotnosti drogeraških združb, ki ohranjajo avtoriteto na nekaterih področjih. V takšnih pogojih, politična nasigurnost, družbena stiska, pritiski na rutinsko delo policije in izguba kohezije med prebivalci lahko privede do zvišanja odstotka umorov (oz. kriminala).

V državah kot sta pa Velika Britanija in ZDA pa splošni argument ne velja. Tu je odgovor na problem visoke stopnje umorov v "blue-collor" delavcih. V času Reagena in Thatcherja je veliko delavcev izgubilo službo, kar pa je privedlo do stresa in obupa, posledično pa do nasilja, straha, alkoholizma in drogiranja, ki se oklepa nižjega razreda.

Urbane nočne more in rasna delitev

Nasilni kriminal vključuje revne napadalce in revne žrtve. Množična delitev rezultatov urbanih družbenih neenakosti ustvari smrtonosni koktejl strahu med tistimi, ki imajo denar,

lastnino in zaposlitev, združene s tistimi, ki nimajo takšnih dobrin. Družbene razlike so pogosto rasno pogojene. V Kaliforniji je izdatek za zapore večji od proračuna za izobraževanje, v LA je 35 kriminalnih dejanj za vsako uro, od teh jih 10 štejejo med nasilni kriminal(umor, posilstvo). Državljeni ZDA porabijo 2x več denarja za varnostnike kot vlada vložiti v policijo. → dovolj veliki razlogi, da rečemo, da nacionalne države izgubljajo bitko z globalnim kapitalom. Če tu primešamo še raso, postane koktejl še bolj eksploziven. V J Afriki: ruralno-urbani migranti, ki so bili prej izključeni so se pridružili imigrantom iz revnih držav. SOCIALNA KONTROLA: se nanaša na proces, v katerem bogati in močni akterji ovirajo, usmerjajo in upravljajo z vedenjem večinske populacije. Socialna kontrola v današnji družbi je nujno potrebna, saj je zaradi industrializacije in urbanizacije prišlo do zloma avtoritete.

BOX 9.1 Socialna kontrola in sociološka teorija

Družbena kontrola je nujna v modernih družbah. Če ne bi bilo kazni za določena dejanja, potem bi vsak delal vse. Z zapori, azili, socialno pomočjo, masovnim študijem imajo bogati in vplivni nadzor nad potencialnimi uporniki. Leta 1970 so povezali koncept družbene kontrole s študijo o deviantnem vedenju. Družbena kontrola se uporablja kot splošni pritisk za izvajanje prilagajanja. **Cohen:** moralna panika... **Foucault:** posnema marxiste v pogledu na zapiranje v »ječo«(tatovi v zapor, delavci v tovarne, norce v azil, rekrute v barake, otroke v šolo...). Ozko osredotočena TV, kjer zbirajo podatke o gibanju ljudi.

"White-collor" kriminal

Je kriminal, ki ga zagrešijo najbolj spoštovani člani družbe. Najpogosteje gre za goljufijo. Kot primer lahko navedemo EU, kjer ni splošne avtoritete, meje pa so odprte med številnimi državami. Globalizacija samo pripomore k razvoju kriminala te vrste, ker so odprte meje, boljše računalniške povezave, večjih možnosti transporta. Primer: Tihotapljenje cigaret – Nemčija (Iz ZDA tihotapijo v Rotterdam, Hamburg, Švico). Te nato kupujejo ilegalna in legalna podjetja iz Evrope.

BOX 9.2. The Nigerian 'advance fee' scam

Centralna banka Nigerije leta 1997 objavi v javnosti obvestilo o prevari, vendar je ljudje ne upoštevajo. Tudi odkrit kriminal je bil prisoten na Wall Streetu in Londonu. JUNK BONDS =

nepomembne obveznosti (visoki donosi, še več napak) INSIDER TRADING = osebe, ki delajo na borzi, protizakonito kupujejo in prodajajo delnice

Korporacijski (*organizirani*) kriminal

Težko se je odločiti, kaj je zločin. Spuščanje smrtonosnih plinov (Union Carbide-1984) v tovarni v Indiji, več kot 200000 lokalnih prebivalcev je bilo izpostavljenih tem plinom, posledice strašne. Matično podjetje v ZDA zavrnilo krivdo in jo naprtilo indijski podružnici. **Pearcwe, Tombs:** opišeta posledice. Dejanje je bilo kriminalno in ne neodgovornost družbenih korporacij; pranje denarja – prizadevajo si za izničenje dobička pri preprodaji drog.

Droge

Baroni drog, tihotapci in dilerji prejmejo dobiček od drog. Proizvodnja drog v revnejših državah je pogojena s povpraševanjem v bogatejših državah v ZDA, Evropi. Bolivija je bila ena najmočnejših pridelovalcev surove koke, ki jo je med leto 1989-91 še potrojila. V Rusiji, Somaliji, Jamajki, Afganistanu, Kolumbiji in Indoneziji ni razlik med legalnim in ilegalnim, saj so kriminal, politika in posli močno prepleteni. Države kot so Bolivija in Kolumbija so ekonomsko odvisne od povpraševanja po narkotikih (Nepal, Afganistan, Jamajka). **Hargreaves:** Američani užijejo več kokaina kot katerakoli druga industrializirana država. Paredes je bil kmet v Boliviji. Ko je bila suša je pustil zemljo in šel delat h kmetu v zameno za semena. Kmet mu jih ni dal, zato jih je ukradel. Začel je gojiti koko. Če je povpraševanje nenasitno kaj se zgodi z izvajanjem ponudbe? V Boliviji proizvedejo največ koke na svetu, med 1989 in 1991 pa se potroji. 2 primera:

- 1980 Busheva administracija pomaga Kolumbiji s finančno pomočjo in vojaškim osebjem, da so uničili znan drogeraški kartel, ki je uspešno igral državo znotraj države. Po enem letu so ujeli svetovnega kokainskega šefa Pabla Escobar. Posle je vodil tudi iz zapora, kjer ga je varovalo veliko varnostnikov. Medtem je kartel širil svoj posel v Latinsko Ameriko.
- Italijanska vlada se je odločila uničiti Mafijo. Veliko sodnikov je bilo usmrčenih, ker so obtoževali mafijske šefe. Državna zaplemba premoženja Mafije je bil samo 1% ocenjenega bogastva. Prodrla je v srce političnega razreda v Vatikan.

Droge in globalni šport

Veliko trditev in mnenj o uporabi neligitimnih drog v športu se nanaša na obdobje po drugi svetovni vojni. V tem obdobju se pojavi nova droga, ki omogoča športnikom da povečajo svojo moč in vzdržljivost, k vsemu temu pa pripomore tudi politični pritisk zaradi hladne vojne, saj so bile droge v času druge svetovne vojne uporabljene v vojski, da so bili vojaki vedno v popolni pripravljenosti. Z pojavom (odkritjem) testosterona, steroidov in rastnih hormonov v 50ih, pa tako imenovani "uppers"-i postanejo lažje dostopni.

CITIRAM: " The drugs were there, so it is not suprising that they were used."

Razumevanje terorizma

Vse od terorističnega napada 11. septembra 2001 v New Yorku se politiki, mediji in javnost v Evropi in severni Ameriki zaveda kakšno grožnjo predstavlja terorizem. Pa vendar ne smemo pozabiti, da so Islamistični ekstremisti odgovorni za veliko več "pripetljajev" kot pa za samo zgoraj omenjenega (ostali naštetih na starni 232). Zato se moramo zavedati, da je islamistični terorizem svetovni fenomen.

Izvor in definicije

Tully meni, da je beseda "terror" vstopila v zahoden politični slovar, kot opis za dejanja francoskih revolucionarjev proti njihovim prvotnim sovražnikom in je pomenilo nadziranje in ustrahovanje tistih, ki so nasprotovali režimu.

V skripti se poraja vprašanje ali je državni terorizem tudi terorizem, kot ga razumemo in poimenujemo vsi. Ima predcednik ZDA (ali katere koli druge države) pravico naročiti "umor" nekoga, za katerega sumi da je terorist oziroma za tistega, ki predstavlja gožnjo civilnemu prebivalstvu. Lahko legitimno naročijo "umor" diktatorja.

Karakteristike in razlage ne-državnega terorizma

Ne moremo popolnoma razumeti terorja in terorizma brez primerjave državno-vodenega terorizma z terorističnimi celicami, ki so organizirane na pod-državnem nivoju. Seveda moramo razumeti, da obstajajo povezave med njima. Po 11/9 so ZDA označile sedem sovražnic, ki jih "sponzorira" terorizem (str.234), navkljub temu da so ZDA same nudile pomoč terorističnim skupinam, čeprav to strogo zanikajo (*zanano je da so ZDA v 90ih pomagale talibanon, predvsem zaradi z anti-komunistične "sile"*).

US State Department definira terorizem kot politično motivirane, nasilno nastrojene ljudi proti ne-vojaškimi ciljem, ki običajno želijo vplivati na občinstvo (Tilly 2004).

(Na strani 235 je podani še nekaj statističnih podatkov o terorističnih napadi.)